

TURISTIČNA
ZVEZA
SLOVENIJE

OŠ Marije Vere
Kamnik

Avtorji:

Danijel Vurunić 8.a, Enej Klarič 8.a, Sara Janežič 9.a, Benjamin Bergant 8.a,
Anže Javornik 8.a, Staš Hafner 9.a, Nika Bavčar 8.a, Kaja Judež 8.a,
Urška Hace 8.a

Mentorica: mag. Polona Mežnar

Kamnik, januar 2012

KAZALO:

Uvod	3
Velika planina	4
Jedi z Velike planine	5
Potepanje po Veliki planini.....	6
Program dogodka	6
Preživetje v naravi.....	10
Spust s kolesom.....	11
Promocija turističnega produkta	12
Predvideni stroški izvedbe projekta	14
Stroški promocije	14
Obračun stroškov izvedbe programa na obiskovalca	14
Sodelovanje z lokalno skupnostjo.....	14
Zaključek	15
Predstavitev na turistični tržnici	15
Literatura	15

Kazalo slik:

Slika 1: Sodelavci v projektu.....	3
Slika 2: Tipične jedi z Velike planine.....	5
Slika 3: Jarški dom, žganci s kislim mlekom	7
Slika 4: Pastirsko naselje.....	7
Slika 5: Kapela Marije Snežne.....	7
Slika 6: Preskarjev muzej	8
Slika 7: Jedilnika kosila.....	8
Slika 8: Jama Vetrnica.....	9
Slika 9: Kamniška murka	9
Slika 10: Zemljevid Velike planine in kolesarske poti	11
Slika 11: Facebook stran Mladinskega kluba Kamnajst	12
Slika 12: Facebook stran dogodka Potepanje po Veliki planini	13
Slika 13: Facebook stran dogodka Kamnajst.....	13

Uvod

Naša turistični naloga tokrat ponuja zanimivo enodnevno potepanje po Veliki planini z vrsto različnih atraktivnih dogodkov. Obiskovalci se bodo sprehodili po tej lepotici Kamniških Alp in si ogledali znamenitosti; pastirsko naselje, kapelico Marije Snežne, izdelovanje trničev, etnološko znamenitost, značilno samo za to področje. Obiskovalci bodo v pastirskem naselju poskusili tradicionalne pastirske jedi, žgance in kisko mleko. V družbi tabornikov bodo spoznali zanimivo preživetje v naravi. Kdor bo želel, se bo po bregu spustil z gorskim kolesom. Velika planina v zimskem času nudi tudi smučanje in sankanje, vendar le, če zapade dovolj snega.

Slika 1: Sodelavci v projektu

Naš turistični dogodek načrtujemo v toplem času leta in sicer v dveh terminih. V juniju in septembru, takoj po zaključku šolskega leta in na začetku novega šolskega leta. Ciljna skupina našega projekta so najstniki, zato smo se odločili za promocijo dogodka na socialnem omrežju Facebook. Organizator dogodka je Mladinski klub Kamnajt, katerega ustanovitev smo načrtovali v lanski turistični nalogi. Pri izvedbi našega turističnega produkta sodeluje več partnerjev. Taborniki Rodu bistriških gamsov iz Kamnika bodo poskrbeli za preživetje v naravi, trgovina Erdani šport iz Domžal nam bo priskrbelo gorska kolesa, gospa Rezka Mali nam bo predstavila izdelavo trničev in vodniki iz Planinskega društva iz Domžal nas bodo varno peljali na potep po planini.

Velika planina

Velika planina leži v Kamniških ali Savinjskih Alpah. Obsega vso Poljansko planoto, ki jo sestavljajo Velika, Mala in Gojška planina (poleg nje še planina Dôvja raven ali Stovniški stan in planina Marjanine njive), Konjščica in planina Dol. Planina je nastala na naravni gozdni meji, ki je tod potekala na višini okrog 1600 m. Velikoplaninski pašniki se razprostirajo približno 1550 m visoko, kjer se je nekoč širil strnjen gozd.

Velika planina, v ožjem pomenu, je največja slovenska planina, saj meri kar 557 ha. Na njej se lahko prepase več kot 300 glav goveje živine. V najnižjih območjih jo še prekriva redki smrekov, macesnov in bukov gozd, višji deli pa so nekoliko kamnitni in ponekod poraščeni z ruševjem. Za pašo je najugodnejša okolica pastirskega selišča. Na Veliki planini so gorske pašnike gospodarsko izkoriščali verjetno že v prazgodovini. To domnevo podpirajo arheološke najdbe in nekatere kulturne ostaline. Tako so leta 1963 za Maklenovcem nad Malo Vačico (Vlačica, Tiha dolina) na Veliki planini po naključju našli prazgodovinsko bronasto plavutasto sekuro, leta 1973 za Gradiško gričo na Dôvji ravni pa tulasto. V kraški zijalki Dôvji griči in pred vhodom vanjo pa so arheologi izkopali ostanke srednjeveške keramike in ostanke keramike, ki je morda prazgodovinska. Pregled sveta na Veliki, Mali in Gojški planini v letih 1995 do 1996 je prinesel nova najdišča s fragmenti bronastodobne, železnodobne in rimskodobne keramike, najdbe zgodnjersrednjeveških konjskih podkev pa tudi najdbe fragmentov srednjeveške keramike. Glede na to, da so raziskovalci tudi drugod v Alpah našli predmete, ki jih opredeljujejo kot ostanke pastirske kulture, bi mogli tudi najdbe z Velike planine upoštevati kot pastirske in domnevati, da so velikoplaninske pašnike in prav tako pašnike na Krvavcu že zdavnaj pred prihodom Slovanov gospodarsko izkoriščali prvotni prebivalci. Kamnik in njegova bližnja okolica sta bila naseljena že v neolitiku, nepretrgano do danes pa vsaj od starejše železne dobe dalje. Arheologi celo ne zanikajo verjetnosti, da bi kdaj našli prazgodovinske ostanke tudi v dolini Kamniške Bistrice.

Očitno je, da so na Veliki planina v poznem srednjem veku pasli konje, ne pa govedi, kot danes. To ni nič čudnega, saj je Kamnik živel od trgovine na velike razdalje. Ko je v novem veku začela trgovina v Kamniku pešati, so kmetje na Veliki planini opustili pašo konj in začeli izkoriščati planine za pašo ovac in goveda. Staro ime konjske planine je počasi utonilo v pozabo, nanj spominja morda le Konjščica, planina nad Dolom.

Pomanjkanje vsakršnih srednjeveških zgodovinskih virov o Veliki planini bi mogli morda razložiti s tem, da je bila Velika planina že od zgodnjega srednjega veka v cesarski lasti, čeprav so pašnike uporabljali kmetje iz vasi in zaselkov, ki leže ob Bistrici nad mestom Kamnik, upravljali pa so jih kamniški zemljiški gospodje. Zato je pašno območje velikoplaninskih pašnikov na Florjančičevem zemljevidu iz leta 1744 imenovano Steiner Alben. Balthasar Hacquet, raziskovalec Vzhodnih Alp, je gorsko skupino imenoval Stainer Alpen ali Ta Kamelska Planina, imenovano po mestu Stain ali v »našem jeziku« Kamnjek ali Kamelk. To je bilo verjetno mestno poimenovanje velikoplaninskih in višje ležečih pašnih območij, od katerih je imelo mesto koristi dolga stoletja. Domačini z južne strani gorstva pa so vso gorsko skupino imenovali Grintovci.

Vsekakor velikoplaninskih pašnikov niso začeli izkoriščati šele v času prvih zgodovinskih omemb, marveč že davno prej, saj materialna in duhovna kultura s tega pašnega ozemlja priča o prastari tradiciji.

Jedi z Velike planine

Velika planina je znana po posebnih jedeh, tipičnih za to področje. Z njimi se lahko okrepčate v različnih domovih, kjer vam bodo z veseljem postregli s pravo planinsko planšarsko hrano. Na voljo so vam raznolike jedi na žlico, kot so jota, golaž, koslanka ter ričet.

Predlagamo pa, da poskusite pravo planinsko malico s kislim mlekom in žganci. V gostiščih Zeleni rob in Jarški dom vam nudijo tudi sveže sladke domače dobrote, okusne sirove štruklje ter jabolčni ali skutni zavitek.

Za skupine po naročilo pripravijo kosilo v obliki kmečke pojedine in tipičnih jedi za planinski svet.

Slika 2: Tipične jedi z Velike planine

Potepanje po Veliki planini

Program dogodka

Čas	Aktivnost
8.00	Zbor udeležencev in odhod z avtobusom.
10.00 – 11.00	Postanek v Jarškem domu, malica.
11.00 – 14.00	Pastirsko naselje: sprehod in ogledi
	Planšarsko naselje.
	Kapelica Marije Snežne
	Preskarjev muzej in delavnica izdelava trničev.
14.00 – 15.00	kosilo
15.00 – 17.00	Jama Vetrnica in turistično naselje.
17.00 – 18.00	Počitek.
18.00 – 21.00	Preživetje v naravi.
	Spust s kolesom.
21.00 – 22.00	Nočni pohod v dolino.
23.00	Vrnitev v Kamnik.

Zbor prijavljenih udeležencev bo ob 8:00 pred Osnovno šolo Marije Vere. Z avtobusom se bomo odpeljali do vznožja Velike planine. Nato bomo pot nadaljevali peš. Prva postaja bo planšarski dom imenovan Jarški dom, kjer se bomo najprej okrepčali s pravo pastirsko malico, kislim mlekom in žganci.

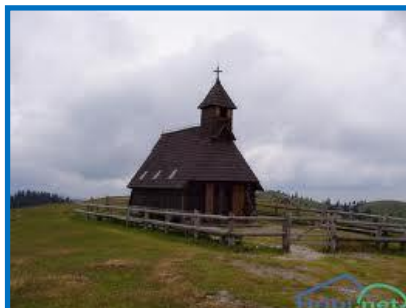
Slika 3: Jarški dom, žganci s kislim mlekom

Nato se bomo pod vodstvom vodiča iz domžalskega Planinskega društva sprehodili do pastirskega naselja. V pastirskem naselju se bomo zadržali približno tri ure. Pastirsko naselje velja za enega redkih ohranjenih naselij te velikosti v Evropi ter privablja številne obiskovalce vse dni v letu. Prepoznavno je po svoji tipični arhitekturi, ki predstavlja nekakšen simbol Velike planine. Strehe koč so krite s značilnimi smrekovimi skodlami, ki segajo zelo nizko. V kamniškem koncu pastirsko kočjo poimenujejo pastirska bajta ali pastirski stan, smrekovi skodli pa po domače pravijo »šinkel«.

Slika 4: Pastirsko naselje

Sledi ogled kapelice Kapele Marije Snežne, ki je nekoliko dvignjena nad pastirskim naseljem in je prvotno stala na tem mestu že pred 2. svetovno vojno. Ob koncu vojne so jo nemški vojaki požgali, ponovno pa je bila postavljena leta 1988, na pobudo takratnih pastirjev. Posvečena je Mariji Snežni in tako 5. avgust predstavlja poseben praznik za kapelo ter celotno pastirsko naselje. V poletnih mesecih, v času pastirske sezone sv. maše potekajo vsako nedeljo, več tisoč obiskovalcev pa se vsako leto udeleži polnočnice na božični večer.

Slika 5: Kapela Marije Snežne

Po ogledu kapelice, se bomo vrnili v pastirsko naselje in obiskali še Preskarjev muzej. Muzej je odprt vsak dan v času pašne sezone na Veliki planini. Prepoznavna je že njegova zunanost, saj se kot majhna, siva pastirska bajta nahaja v kamnitem odseku v naselju. Koča, ki je prej stala na tem mestu je bila malo pred koncem druge vojne požgana, Preskarjev Andrej pa je v poletju leta 1945 na pogorišču postavil današnjo kočo v prvotni ovalni obliki, kot jo je imela bajta pred vojno. Danes je to tako edina koča, ki s svojo obliko, majhnostjo ter skromno opremljeno notranjostjo izstopa med ostalimi pastirskimi stanovi. V muzeju se nahaja tudi primerek trniča - poseben sir značilen za območje Velike planine. V muzeju nas bo pričakala gospa Rezka Mali in nam predstavila izdelavo te posebne etnološke znamenitosti.

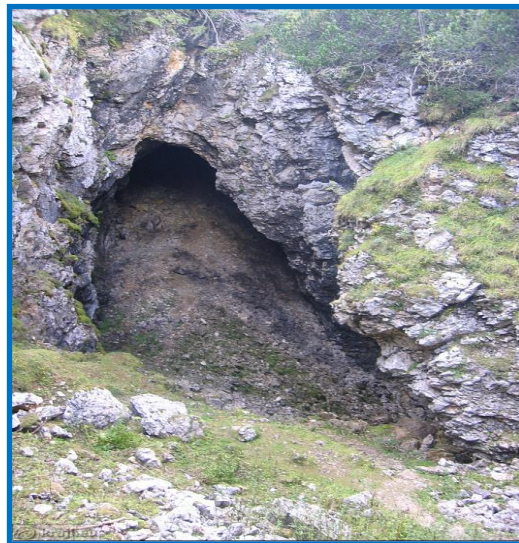
Slika 6: Preskarjev muzej

V bližnjem gostišču Zeleni rob nam bodo postregli z njihovim tradicionalnim kosilom, golaž s kruhovimi cmoki. Poskrbljeno bo tudi za vegetarijance, ki bodo lahko poskusili odlične sirove štruklje in domačo »koslanko«.

Slika 7: Jedilnika kosila

Po kosilu bo sledil krajši počitek, nato pa bomo nadaljevali z raziskovanjem Velike planine. Obiskali bomo Jama Veternico, ki se nahaja v bližini gostišča Zeleni rob. Jama Veternica je najboljše poznana naravna znamenitost planine. Sestavljata jo dve jami, Mala in Velika Veternica, ki sta nastali ob preperevanju, ko se je porušil njen strop, kar je pripeljalo do nastanka dveh udornic. Bolje obiskana je Velika Veternica, njena posebnost pa so krpe snega, ki jih najdemo v jami tudi v poletnih mesecih. In pa jama Dovja Griča, ki se nahaja v Tihi dolini in je globoka zgolj 9 m. Poznana je po pripovedkah, ki so se odvijale v bližini jame in je ta tako predstavljala pribežališče dobrim in manj dobrim likom, ki so jih po večini ustvarili pastirji. Najbolj poznane so povedke o divjih ali dovjih možeh, ki naj bi živeli v Dovji griči ali divji skali, kar naj bi samo ime jame pomenilo.

Slika 8: Jama Veternica

Ogledali si bomo tudi kamniško murko, ki je za svoje osnovno rastišče sicer izbrala sosednji Krvavec, vendar se najpogosteje pojavlja ravno na Veliki planini. Prepoznavna je po svojih, travam podobnih, listih ter vijoličasto-rožnatih cvetovih v jajčasti obliki. Je edina od murk, ki je uvrščena v Rdeči seznam ogroženih rastlin kot redka vrsta.

Slika 9: Kamniška murka

Obiskali bomo še območje v bližini Gostišča Zeleni Rob, ki ga imenujemo Turistično naselje, kjer se nahaja večina koč, ki so namenjene turistom in so tako tudi prilagojene njihovim potrebam. Ideja za postavitve naselja se je pojavila leta 1959, ko je bil v razcvetu tako imenovani sindikalni turizem. Razna podjetja so financirala izgradnjo koč, ki jih je bilo ob zaključku projekta leta 1964 okoli 60. Naselje je bilo postavljeno po načrtih arhitekta Vlasta Kopača, ki pa je želel strogo ločiti turistično naselje od pastirskega naselja. Kljub temu so koče grajene v tipičnem velikoplaninskem slogu in so po zunanosti podobne pastirskim kočam. Kopač, ki je bil med drugim tudi učenec Jožeta Plečnika, je želel prenesti del ljudske arhitekture v projekt turističnega naselja, kar mu je vsekakor uspelo.

Po vseh teh ogledih in krajšem počitku bo sledilo že težko pričakovano preživetje v naravi oziroma spust s planine z gorskim kolesom. Udeleženci se bodo po želji razdelili v dve skupini. Skupina, ki bo izbrala preživetje bo s kamniškimi taborniki preživela nekaj ur v naravi, skupina kolesarjev pa se bo pod vodstvom izkušenega kolesarja iz trgovine Erdani šport spustila v dolino.

Preživetje v naravi

Mentorji preživetja v naravi, taborniki iz Rodi bistriških gamsov iz Kamnika, bodo ustrezno opremljeni, da bodo udeležencem omogočili čim bolj adrenalinsko in zanimivo bivanje v divjini. Za bivanje na prostem bodo skupaj z udeleženci postavili šotore in uredili ležišča iz naravnih materialov, dračja in vej. Zakurili bodo pravi taborniški ogenj, za to bodo potrebovali kresilo. Med nepogrešljivo opremo vsekakor sodi tudi žepni nož ali po domače pipec ter za vsak slučaj tudi vžigalnik. Udeleženci bodo poskrbeli za žepno svetilko, kakšen prigrizek in pijačo. Po postavitvi tabora, se bodo udeleženci prizkusili v igri Lov na lisico. Zvečer se bodo udeleženci posedli okoli ognja in se šli skrivalnice v temi. Udeleženci bodo v dveh skupinah iskali skritega tabornika v gozdu. Da bo iskanje varno, bo vsako skupino vodil tabornik, ki področje Velike planine dobro pozna. Skupina, ki bo prva našla skritega mentorja, bo zmagovalka.

Skupina udeležencev, ki bo izbrala preživetje v naravi, bo dan zaključila s taborniškimi nočnim pohodom v dolino.

Spust s kolesom

Gorska kolesa si bomo izposodili v trgovini Erdani šport v Domžalah, ki kolesa izposojajo in tudi servisirajo. Izposojevalnina za eno kolo znese 30 eurov na dan. Pri plačilu z gotovino, nam nudijo 10 % popust. Morebitne poškodbe koles krijejo iz izposojevalnine, pričakujejo pa da bomo s kolesi ravnali odgovorno. Kolesa nam bodo dostavili na dogovorjeno mesto. Izposodimo si bomo 6 gorskih koles. Pred izposajo bodo udeleženci podpisali, da se bodo s kolesom vozili na lastno odgovornost.

Opis spusta:

Začetek spusta bo pri gostišču Zeleni Rob. Po kamnitih cestah in gozdnih poteh nas bodo v nadaljevanju vodile kolesarske oznake. Izbirali bomo lahko med različno dolgimi in zahtevnimi programi, ki se počasi spuščajo ter po večini vodijo nazaj v dolino Kamniške Bistrice. Ena izmed poti se konča v Termah Snovik v Tuhinjski dolini. Naši udeleženci se bodo spustili do Kranjskega Raka, kjer nas bo čakal avtobus. Kolesarske steze so v povprečju dolge 25 km, podrobnejše informacije ter zemljevid označenih stez pa je dostopen na blagajni na vstopni postaji nihalke.

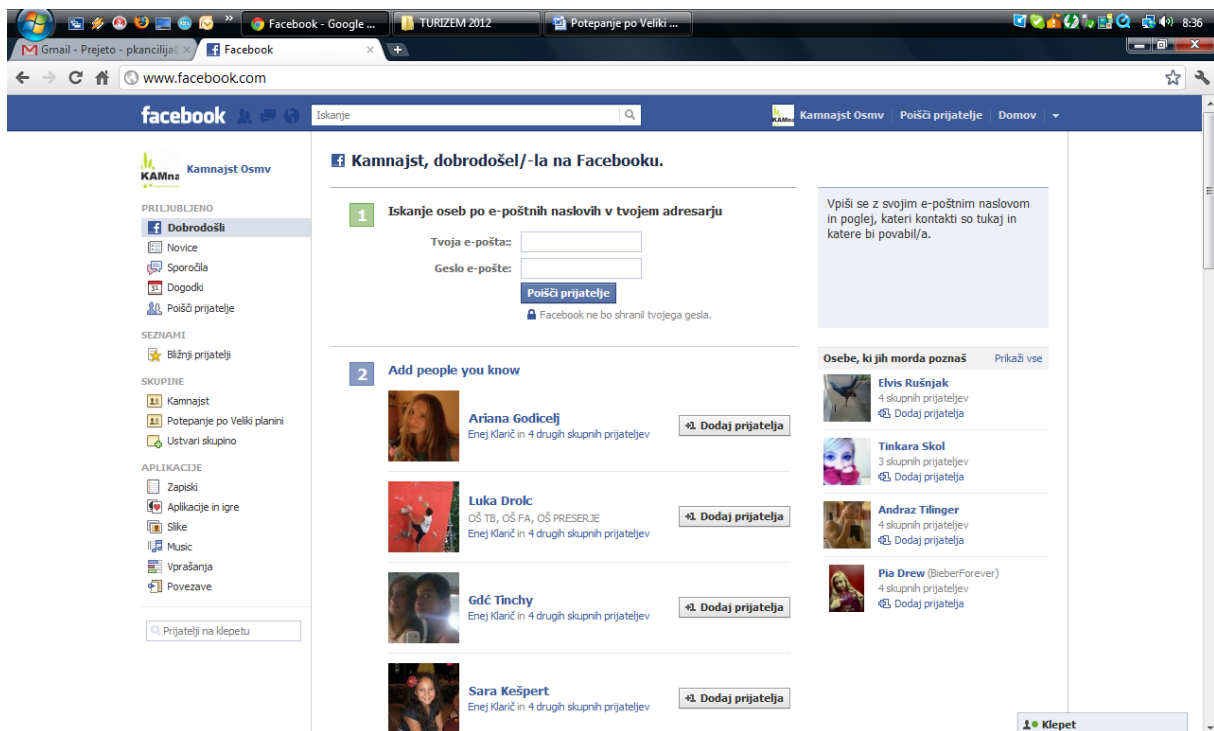

Slika 10: Zemljevid Velike planine in kolesarske poti

Kolesarske poti:	1 - Zeleni rob- Tiha dolina
	2 - Tiha dolina- Ušivec
	3 - Ušivec- Rakov rob- Kranjski Rak
	4 - Ušivec- Mala planina- Planina Kisovec- Kranjski Rak

Promocija turističnega produkta

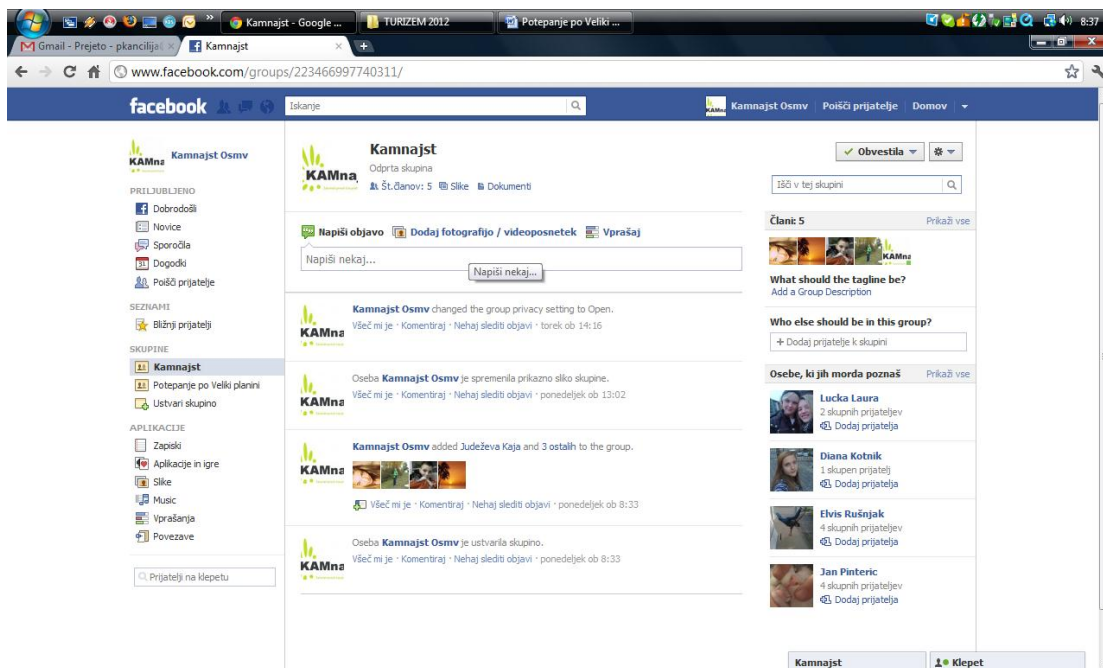
Glede na to, da na naš turistični dogodek vabimo najstnike, smo za glavno promocijo izbrali socialno omrežje Facebook, ki ga mladi veliko uporabljajo. Ustvarili smo svojo Facebook stran in odprto skupino, ki jo naključni obiskovalci lahko vidijo, preberejo in všečkajo (»lajkajo«). Kot nosilca Facebook strani smo izbrali Mladinski klub Kamnajst, ki smo ga v lanski turistični nalogi predvideli kot organizatorja dogodkov za mlade v Kamniku. Avtorji turistične naloge potepanje po Veliki planini so se takoj včlanili na Facebook stran in tako poskrbeli, da se je vest o našem dogodku kot verižna reakcija razširila na vse njihove prijatelje in še na prijatelje teh prijateljev. Na tak način je v kratkem času lahko obveščeno mnogo uporabnikov Facebook-a, potencialnih udeležencev našega dogodka.

Slika 11: Facebook stran Mladinskega kluba Kamnajst

Slika 12: Facebook stran dogodka Potepanje po Veliki planini

Slika 13: Facebook stran dogodka Kamnajst

Ob oglaševanju na Facebook-u smo pripravili tudi zloženko (Priloga 1) in jo objavili na šolski spletni strani ter na strani turistično informacijskega centra v Kamniku. V času pred izvedbo dogodka, bomo vabilo objavili tudi v lokalnem časopisu v Kamniškem občanu in v Kamniško domžalskih novicah.

Predvideni stroški izvedbe projekta

Stroški promocije

Aktivnost/izdelek	Količina	Izvajalec	Cena
Oglaševanje na Facebook-u		Mladinski klub Kamnajst	brezplačno
Oglas v časopisu	2	OŠ Marije Vere Kamnik	brezplačno
zloženka	100	OŠ Marije Vere Kamnik	30 eur

Obračun stroškov izvedbe programa na obiskovalca

Izvajalec	Cena
Prevoz	10 eur
Prehrana	5 eur
Spust z gorskim kolesom/preživetje v naravi	20 eur
Organizacija	5 eur
SKUPAJ:	40 eur

Kot je razvidno iz obračuna stroškov bo cena našega dogodka 40 eur na udeleženca.

Sodelovanje z lokalno skupnostjo

Pri organizaciji našega turističnega produkta smo se obrnili na tabornike iz Rodu bistriških gamsov iz Kamnika, ki so bili takoj pripravljeni sodelovati. Prav tako smo na dober odziv naleteli v planinskem društvu Domžale in športni trgovini Erdani šport v Domžalah. Zato se vsem skupaj zelo lepo zahvaljujemo.

Našo idejo o izvedbi turističnega produkta Potepanje po Veliki planini smo predstavili tudi v Turističnem informacijskem centru v Kamniku in jih tudi prosili za pomoč in podporo. Nad organizacijo dogodka so bili navdušeni in vsekakor dovolijo, da v njihovih prostorih delimo zloženke z objavo našega dogodka.

S programom projekta smo seznanili tudi odgovorne v Občini Kamnik. Tudi njim je bila naša zamisel všeč, na finančno pomoč s strani Občine pa se v teh kriznih časih ne moremo zanašati.

Vsekakor pa nas podpirajo vsi zaposleni v naši osnovni šoli Marije Vere in so nam pripravljeni pomagati, tako pri izvedbi turistične tržnice, kot pri izvedbi samega dogodka. Lepo se jim zahvaljujemo.

Zaključek

Avtorji turistične naloge Potepanje po Veliki planini smo zelo ponosni na ta naravni biser v naši neposredni bližini, zato smo se pri oblikovanju ideje tega projekta ponovno odločili za obisk te čudovite planote. Menimo namreč, da mladi še vedno premalo poznajo ta kraj in da je prav, da ga kot »turistični« delavci na moderen način približamo našim vrstnikom. Zato smo se odločili naš program oglaševati preko socialnega omrežja Facebook.

Izdelava same naloge nas je precej zabavala, svoji domišljiji smo pustili prosto pot in tako v projekt vključili aktivnosti, ki so nam všeč. Ob tem smo se tudi nekaj novega naučili in med seboj še bolj utrdili prijateljstvo.

Turistični produkt Potepanje po Veliki planini bo dosegel svoj cilj, če bo v resnici tudi realiziran. Zato avtorji predlagamo, da naš projekt realiziramo v okviru tabora za nadarjene učence OŠ Marije Vere v mesecu maju.

Predstavitev na turistični tržnici

Avtorji turistične naloge Potepanje po Veliki planini bomo na turistični tržnici predstavili na stojnici, ki bo s sprednje strani zakrita s panoramsko sliko Velike planine in vseh aktivnosti in zanimivosti našega dogodka. Na stojnici si bodo obiskovalci lahko ogledali Facebook strani našega dogodka. Pred stojnico bodo avtorji, oblečeni v tabornike, zaigrali preživetje v naravi. Obiskovalci bodo na naši stojnici lahko v majhnih količinah poskusili tipične jedi z Velike planine. Za kvalitetno predstavitev bomo potrebovali tudi električni priključek.

Literatura

1. <http://www.pdd.si/predstavitev/#odrustvu>
2. <http://www.rbg-kamnik.si/>
3. http://sl.wikipedia.org/wiki/Gorsko_kolesarstvo
4. http://sl.wikipedia.org/wiki/Velika_planina
<http://www.velikaplanina.si/>
5. Cevc. T. : *Velika Planina: življenje, delo in izročilo pastirjev*. Ljubljana. 1993
6. Drolc, L. et al. : *Trniči z Velike planine*. turistična naloga OŠ Marije Vere Kamnik, 2008
7. Bavčar, N. e tal. : *Izkoristi prosti čas, pojdi v Kamnajst*. turistična naloga OŠ Marije Vere Kamnik, 2011